

Tekniikka, historia ja mahdollisuus

Useat asiat viittaavat siihen, että ihminen on tekemässä elämän täällä maapallolla yhä uhanalaisemmaksi (monista myönteisistäkin seikoista huolimatta). Reino Kurki-Suonio on pohtinut asiaa Maailman elämän puolesta -kirjassa 1980-luvun alku-puoliskolla, mikä näyttäisi yhtä ajankohtaiselta edelleenkin.

Tulisiko tekniikasta ja kasvusta luopua

Tekniikkaa pidetään usein inhimilliselle lämmölle vastakkaisena elementtinä kulttuurissamme. Aavistellaan teknistyvän maailman koneellisuutta ja kylmyyttä. Matematiikan kielikin ajatellaan täsmällisyydessään vivahteettomaksi ja inhimillisyyden kuolettavaksi. Ihmisen koneellistumista peläten saatetaan pyrkiä irti teknistyvästä kulttuurista, takaisin luontoon.

Tällöin unohdetaan helposti, mistä kaikista tekniikka on ihmiskunnan vapauttanut. Vain kulttuurimme korkea tekninen taso antaa halukkaille mahdollisuuden »palata luonnollisiin oloihin» ilman, että he joutuisivat kestämään ne vaivat ja kärsimykset, joita paluu ajassa taaksepäin merkitsisi.

Määräävää ei olekaan tekniikka vaan ihminen, joka sitä käyttää. Kova ja vaativa yhteiskunta käyttää tekniikkaakin kovana ja vaativana. Inhimillisen lämmön puute ei johdu tekniikasta, vaan kylmistä ihmisistä. Ihmisen ja tekniikan vastakkainasettelu ei ole oikea, vaikka olemmekin ehkä liian taipuvaisia joutumaan uusimman tekniikkamme lumoihin.

Elintason jatkuvan kasvun mahdollisuus teollistuneessa yhteiskunnassa on asetettu kyseenalaiseksi. Sen on nähty perustuvan rikkauden ja kuruuden epäoikeudenmukaiseen jakamiseen maailmassa. Rajoittaviksi tekijöiksi ovat nousseet myös luonnonvarojen ehtyminen ja elinympäristön saastuminen. Elintason sijasta on alettu puhua elämisen tasosta, joka materialistista kulutushenkisyyttä paremmin sopii yhteen kristillisen elämänsäköksuksen kanssa.

Elintason nousu on tähän saakka aina merkinnyt yhä suurempaa luonnonvarojen ja energian käyttöä. Vi-

me aikainen teknologian kehitys on kuitenkin saanut toisenlaisia suuntia, joissa materiaalin ja energian tarve ovat vähäisiä.

Löytääkö tekninen kehitys parempia suuntia

Kukin aikakausi näkee tulevaisuuden omien kehityslinjojensa valossa. Vuosisatamme alun tulevaisuudenku- vissa saattoi ilmatila olla täynnä erilaisia lentäviä laitteita. Omasta aika-kaudestamme piti tulla atomiaika. Tällä hetkellä ovat 1980-luvun keskeisiksi kehitysteemoiksi nousseet toisaalta mikroelektronikkaan, tietokoneisiin ja tietoliikenteeseen perustuva tietotekniikka, toisaalta elollisen luonnon oman tietotekniikan manipulointi. Taskulaskimineen, mikroprosessoreineen, tietokonepohjaisine tekstinkäsittelyjärjestelmineen, kotitietokoneineen, ajantasaisine pankkijärjestelmineen sekä televisiota tietokonepäätteenä käyttävine viestintäjärjestelmineen on tietotekniikka jo laajoja kansalaispiirejä koskettavaa arkipäivää.

Tietotekniikan vaikutuksia yhteiskuntaan ja ihmisten elämään on pitkään ennusteltu, ja jotakin esimakua niistä on jo saatukin. Automaatiosta johtuvan työttömyyden sijasta on viime vuosina ryhdytty puhumaan siitä, että suhtautumistamme työhön ja kansantulon jakamisperusteisiin saatetaan joutua tarkistamaan. Tiedon ja tietoliikenteen merkityksen todetaan korostuvan yksityistenkin ihmisten elämässä. Fyysinen raha on jo nyt pitkälti korvautunut tietokoneeseen tallennetulla tiedolla. Tulevaisuuden tietotekniikalla voidaan kotoa käsin hoitaa suuri osa niistä toiminnoista, jotka nykyään vaativat ihmisten liikkumista paikasta toiseen.

Eräs periaatteellisesti merkittävä piirre tässä murroksessa on, että tietotekniset tuotteetkin perustuvat ensi sijaisesti tietoon. Niiden massavalmistus ja laajamittainen hyväksikäyttö eivät kariudu luonnonvarojen tai energian tuhlaamiseen. Jos elintasoa ryhdytään mittaamaan jokapäiväiseen elinympäristöömme sisältyvän tiedon (eikä materiaalin tai energian) määränä, on elintasomme edelleen mahdollista kasvaa kiihtyvällä vauhdilla.

Kristityn kysymyksiä

Kyselemme, miten meidän kristittyinä tulisi suhtautua tieteellis-tekniseen kehitykseen. Toisaalta se on lahja ja leiviskä, joka vastuullisesti käytettynä voi antaa suuren siunauksen. Toisaalta

uskomme, että Raamattu kertoo ihmisestä totuuden, ja ettei tekninen kehitys jalosta häntä käyttämään tietoaan ja taitojansa oikein. Kehityksen vaaroja pelkäävä voi yksityisenä ihmisenä tietenkin sanoutua tästä kehityksestä irti ja jättäytyä sivustakatsojaksi, mutta jäseniään kohtaan vastuullisella yhteiskunnalla on tähän tuskin mahdollisuutta.

Voimme tarkastella kehitystä myös Raamatun omien ennustusten valossa. Nämä eivät kuitenkaan ole futurologisia tulevaisuudenkaavailuja vaan näkyjä, joiden tulkinnessa on hyvä olla pidättyväinen. Missään tapauksessa ei maailmanhistoria Raamatun mukaan ole aluton, loputon ja päämäärätön tapahtumasarja, vaikka emme sen tarkoituksesta ja tavoitteista paljon ymmärräkään. Tuhoutuminen ei ole Raamatun mukainen päämäärä, vaikka itsensä varassa toimiva ihminen joutuu-kin umpikujaan. Nyt näkemällämme tieteellis-teknisellä kehityksellä on tässä kaikessa varmasti oma merkityksensä. Jeesuksen opetuksen mukaisesti rukoilemme: »Tulkoon Sinun valtakuntasi», ja uskomme lupaukseen ajasta, jolloin »he takovat miekkansa vantaiksi ja keihänsä vesureiksi» (Miika 4:3). Eikö meillä ole lupa ajatella, että näkemämme tieteellis-teknisen kehityksen tuloksia tällöin käytetään puhtaalla tavalla Jumalan kunniaksi ja ihmisten parhaaksi? □

Ansiolevyke Antti Valoselle

Suomen Teknillinen Museoyhdistys on luovuttanut yhdistyksen hopeisen ansiolevyksen 22. 9. 1991 Suomen Valimoteknisen yhdistyksen vuosikokouksessa työsuojelupäällikkö Antti Valoselle Karkkilasta.

Suomen Valimomuseon perustamisesta lähtien Antti Valonen on erittäin merkittävällä työpanoksella myötävaikuttanut tämän hankkeen toteuttamiseen. Hän toimii edelleen Suomen Valimomuseosäätiön hallituksen varapuheenjohtajana sekä hallituksen alaisten työvaliokuntien ja esineistön keruutyöryhmien puheenjohtajana.